

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Michaely Bejčkové a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobce pplk. Ing. R. D. proti žalovanému náčelníku Generálního štábu Armády České republiky, se sídlem Tychonova 1, 160 00 Praha 6, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ze dne 13. září 2010, č. j. 502-2/2010-1416,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 13. září 2010, č. j. 502-2/2010-1416, a rozhodnutí velitele vojenského útvaru 2565 Stará Boleslav ze dne 18. listopadu 2008, č. j. 2263-3/26/2007/DP-2565, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 2000 Kč ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 25. ledna 2008 uložil služební funkcionář (velitel vojenského útvaru 2565 Stará Boleslav) žalobci povinnost k náhradě škody ve výši 7998 Kč; postupoval přitom podle § 101 odst. 1 a § 107 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, podle § 47 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, a podle čl. 20 Prozatímní směrnice – Schvalovací kontrolní postupy příkazce operace a správce rozpočtu při předběžné řídicí kontrole. Žalobce při pořízení dlouhodobého hmotného majetku k zabezpečení výcviku (trenažeru a příslušenství) neprověřil správnost operace před vznikem závazku a nepřijal opatření k vyloučení nebo zmírnění provozních, finančních, právních a jiných rizik ve smyslu § 13 vyhlášky č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole. Tím porušil rozpočtovou kázeň (z decentrálních, tj. neinvestičních prostředků byl pořízen investiční, tzn. dlouhodobý hmotný majetek), což mělo za následek odvod finančních prostředků za porušení rozpočtové kázně a vznik škody.

Žalobce se proti rozhodnutí odvolal. Náčelník generálního štábu Armády ČR svým rozhodnutím ze dne 17. května 2008 zrušil napadené rozhodnutí a vrátil věc k doplnění řízení a vydání nového rozhodnutí. Odvolacím námitkám nedal za pravdu; není však podle něj zřejmé, v čem přesně spočívá škoda, kdy vznikla a v jaké výši. Není také určen a zdůvodněn žalobcův podíl na náhradě celkové škody podle míry zavinění, rovněž není řádně zdůvodněno snížení náhradové povinnosti.

Služební funkcionář poté dne 13. června 2008 vydal rozhodnutí se stejným výrokem, přepracoval však odůvodnění ve smyslu rozhodnutí náčelního generálního štábu Armády ČR.

Ministryně obrany přezkoumala rozhodnutí náčelního generálního štábu Armády ČR ze dne 17. května 2008 mimo odvolací řízení podle § 156 zákona o vojácích z povolání a dne 23. září 2008 rozhodla tak, že zrušila rozhodnutí služebního funkcionáře ze dne 13. června 2008 a vrátila mu věc k novému projednání a rozhodnutí.

Služební funkcionář dne 18. listopadu 2008 do třetice vydal rozhodnutí se stejným výrokem, přepracoval však odůvodnění ve smyslu rozhodnutí ministryně obrany.

Žalobcovo odvolání proti tomuto rozhodnutí zamítl žalovaný dne 13. září 2010 a napadené rozhodnutí potvrdil. K odvolacím námitkám mj. uvedl, že pro posouzení otázky případného promlčení nároku České republiky – Ministerstva obrany vůči žalobci je podstatný faktický okamžik vzniku škody, tj. den, kdy došlo ke skutečnému snížení majetku ČR. Tímto dnem je den platby odvodu za porušení rozpočtové kázně, případně den platby penále. V této věci škoda vznikla dnem 18. prosince 2006, kdy byl zaplacen odvod i penále (není tedy podstatné, že nákup majetku, který zakládá porušení rozpočtové kázně, byl proveden již v roce 2003).

Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu. V ní vznesl námitku promlčení, neboť skutek se stal v červnu 2003 a prvotní zpráva o výsledcích objasňování škody je až ze dne 24. září 2007. Žalobce se dále nedopustil zaviněného porušení povinností při plnění služebních úkolů ve smyslu § 101 zákona o vojácích z povolání. Konečně služební funkcionář v prvním stupni neprováděl své šetření podle zákona o státní kontrole. Žalobce proto navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný správní orgán ve vyjádření k žalobě setrval na závěrech vyslovených v napadeném rozhodnutí a navrhl zamítnutí žaloby.

Žaloba je důvodná.

Soud připouští – jak na to poukázal žalovaný v žalobě – že žalobní námitky jsou krajně stručné a postrádají bližší argumentaci. Námitka promlčení (resp. prekluze) však ob stojí i v takto obecné podobě, protože tuto otázku jsou správní orgány i soudy povinny zkoumat z úřední povinnosti.

Soud se proto nejprve zabýval tím, zda nárok na náhradu škody není, slovy zákona o vojácích z povolání, promlčen; shledal přitom, že tato námitka je důvodná.

Podle § 159 odst. 4 zákona o vojácích z povolání uplatňuje účastník řízení nárok podáním u služebního orgánu, služební orgán uplatňuje nárok rozhodnutím. Podle § 160 odst. 1 tohoto zákona počíná promlčecí lhůta běžet dnem následujícím po dni, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé. Podle § 161 odst. 3 tohoto zákona činí lhůta k uplatnění nároku na náhradu škody dva roky; počne běžet ode dne, kdy se poškozený dozví o tom, že škoda vznikla, a o tom, kdo za ni odpovídá. Podle § 161 odst. 4 tohoto zákona se však nárok na náhradu škody promlčí, nebyl-li uplatněn ve lhůtě tří let, a jde-li o škodu způsobenou úmyslně, ve lhůtě deseti let ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla.

Soud k tomu podotýká, že pojem promlčení, jak jej užívají právě citovaná ustanovení, má ve veřejném právu jiný význam než v právu soukromém. Jde tu spíše o obdobu soukromoprávní prekluze – tedy zániku práva (zde zániku práva uplatnit nárok na náhradu škody) v důsledku plynutí času, k němuž správní orgány a soudy přihlížejí při přezkoumávání rozhodnutí z úřední povinnosti; není tedy nutné, aby účastník sám vznášel námitku promlčení (srov. k tomu rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem publikované pod č. 1240/2007 Sb. NSS, rozhodnutí Městského soudu v Praze publikované pod č. 2239/2011 Sb. NSS a rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2007, č. j. 3 Ads 29/2007-81, www.nssoud.cz).

Soud souhlasí se žalovaným v tom, že je nevýznamné, jaká doba uplynula mezi nákupem trenažéru a zpracováním zprávy o výsledcích objasňování škody (zde více než čtyři roky). Pochybení při nakládání s majetkem státu totiž bylo zjištěno až při finanční kontrole v únoru 2006 a škoda vznikla až dnem odvodu do státního rozpočtu, tedy dnem 18. prosince 2006. Právě toto datum založilo běh tříleté objektivní lhůty pro uplatnění nároku na náhradu škody: pojem „*událost, z níž škoda vznikla*“, totiž zahrnuje nejen protiprávní úkon či právně kvalifikovanou událost, které vedly ke vzniku škody (zde nákup trenažéru z neinvestičních prostředků v červnu 2006), ale i vznik škody samotné. Kdyby totiž jako událost, z níž škoda vznikla, měl být chápán pouze protiprávní úkon či událost vyvolávající škodu (protiprávní stav), mohlo by se stát, že objektivní promlčecí doba začne běžet dříve, než vznikne škoda – tedy než se škodlivé následky projeví tak, aby si jich poškozený vůbec mohl všimnout. Takový výklad je nepřijatelný (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. května 1990, sp. zn. 1 Cz 20/1990).

Služební orgán nemůže uplatnit svůj nárok vůči účastníkovi jinak než rozhodnutím; takové rozhodnutí přitom musí být pravomocné, protože nepravomocné rozhodnutí (není-li předběžně vykonatelné, což není tento případ) nemůže vyvolávat hmotněprávní následky (srovnej k tomu i bohatou judikaturu například k běhu prekluzivní lhůty podle § 47 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, nebo k zániku odpovědnosti za přestupek podle § 20 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích). V době tří let od počátku běhu lhůty tedy mělo být o žalobcově povinnosti k náhradě škody rozhodnuto pravomocně; posledním dnem této lhůty byl 18. prosinec 2009. Žalovaný však rozhodl o odvolání až dne 13. září 2010, tedy po uplynutí lhůty.

Ze spisu jsou zřejmé úvahy služebního orgánu nad tím, že rozhodnutí o náhradě škody nenabývalo závčas právní moci „*vzhledem k neustálým opravným prostředkům*“. Tuto úvahu však soud musí poněkud zkorigovat. Služební funkcionář skutečně ve věci rozhodoval třikrát – jeho rozhodnutí bylo zrušeno jednou v odvolacím řízení, jednou v důsledku přezkoumání mimo odvolací řízení. Veškerá rozhodnutí v prvním stupni však byla vydána v rozmezí dat 25. ledna 2008 – 18. listopadu 2008; v okamžiku vydání v pořadí třetího a posledního rozhodnutí služebního orgánu v prvním stupni tedy z objektivní promlčecí lhůty tedy zbývalo ještě třináct měsíců. Žalovaný však o odvolání rozhodl až po dvaadvaceti měsících od vydání rozhodnutí v prvním stupni (přitom podle § 154 odst. 2 zákona o vojácích z povolání, ve znění do 1. října 2009, byl odvolací orgán povinen rozhodnout o odvolání bez zbytečného odkladu, nejpozději do šedesáti dnů).

Jelikož bylo rozhodnutí o povinnosti k náhradě škody vydáno až po uplynutí tříleté objektivní promlčecí lhůty, soud zrušil nejen rozhodnutí žalovaného o odvolání, ale i rozhodnutí služebního orgánu v prvním stupni, protože o této povinnosti již nebude možné jakkoli věcně rozhodovat a řízení bude muset být zastaveno.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, a žalovaná je tak povinna zaplatit mu náklady řízení o žalobě, které sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 2000 Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.; kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 14. října 2014

JUDr. Eva Pechová v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková